

Şükür

Gönderen Kadir Hatipoglu - Mayıs 04 2022 01:00:00

الشكر على نعم
الله Aziz ve Muhterem Müslümanlar Allah
Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: اِنْ
تَكْفُرُوا
فَاِنَّ
اللهَ
غَنِىٌّ
عَنْكُمْ
وَلاَ
يَرْضَى
لِعِبَادِهِ
الْكُفْرَ
وَاِنْ
تَشْكُرُوا
يَرْضَهُ
لَكُمْ وَلاَ
تَزِرُ
وَازِرَةٌ
وِزْرَ
اُخْرَى
ثُمَّ اِلَى
رَبِّكُمْ
مَرْجِعُكُمْ
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ
اِنَّهُ
عَلِيمٌ
بِذَاتِ
الصُّدُورِ "Eğer
inkâr ederseniz, şüphesiz Allah, size muhtaç değildir. Bununla beraber O,
kullarının küfrüne razı olmaz. Eğer şükrederseniz sizden bunu kabul eder
."(Zümer 7) Şükür[1]: Şükür lügatte ortaya çıkarmak
demektir. İyilik yapan kimseyi, yaptığı iyilikle övmek anlamında kullanılır.Şükran;
küfranın zıddıdır.Alimlerin ifadelerine göre şükün anlamları şu şekildedir:
"Taati yolunca çaba harcamak, gizlide ve açıkta günahtan uzaklaşmaktır."
"Şükür; ni'met verene karşı şükretmekte kusurlu hareket ettiğini itiraf etmektir."
"Şükün hakikati, şükürden acizliktir." "Şükün hakikati
nimetleri verenin nimetini itiraf etmek ve bu nimetleri O'nun taati yolunda kullanmaktır.
Küfran ise, nimetleri O'na isyan yolunda kullanmaktır. Şükü gereği gibi yerine
getiren ise pek azdır. Zira hayır, şerden azdır. Taat de isyandan azdır." "Şükür;
tevazu göstermek, iyilik işlemeye devam etmek, şehvetlere muhalefet etmek, bolca taat
yapmak, yer ve göklerin Cebbar'ı olan Allah'ı murakabe etmektir." "Senden daha

şükûr olana şükûr itaat ile, senin dengin olana karşı şükûr mükafat ile, senden daha aşağı durumda olan kimseye şükûr ise iyilik ve lütufta bulunmakla olur." "Şükûr, ihsanı tanımak ve onu zikrederek övmektir." Allah Azze ve Celle, mûmin kullarının şükretmesinden razı olur." Şükûr & umul; derecesi vardır: Birinci derece: Sevilen şeylere karşı şükûr. Bu, Allah Subhanehu'nun nimetini etmek, O'nu övmek ve bu nimetlerle mahlûkatına ihsanda bulunmaktır. Bunlar şüphesiz nimetin kendi & umul;zerinde devam etmesi ve artırılmasını gerektirir. İkinci derece:

& umul; Hoşlanılmayan şeylere karşı şükûr. Bu, sevilen şeylere şükretmekten daha zordur. Bu & umul;nden bu bir derece daha & umul;ndir. Bu şükreden cennete ilk & umul; ağırlı olacak kişi olması, onun insanların & umul; oğunun sabırsızlık, hoşlanmama ile, mutedil olanların sabırla, se& umul; kinlerin hoşnutlukla karşılamış oldukları, hoşlanılmayan şeylere b& umul; bunlardan daha & umul; cesi ile, şükûrle mukabele etmesindendir. Dolayısıyla cennete girişte hepsinin & umul;nde olup aralarından cennete ilk & umul; ağırlıdır. & umul; derece: Kulun sadece nimet vereni m& umul; şahede etmesidir. Bu derecedeki kimse nimeti bırakıp nimet vereni m& umul; şahedeye dalar gider. M& umul; şahedesini, nimet vereni ondan başkasını i& umul; almaz. Allah Teala ş& umul;yle buyurmuştur: ,

& umul; 1601; & umul; 1614; & umul; 1575; & umul; 1584; & umul; 1618; & umul; 1603; & umul; 1615; & umul; 1585; & umul; 1615; & umul; 1608; & umul; 1606; & umul; 1616; & umul; 1609;

& umul; 1575; & umul; 1614; & umul; 1584; & umul; 1618; & umul; 1603; & umul; 1615; & umul; 1585; & umul; 1618; & umul; 1603; & umul; 1615; & umul; 1605; & umul; 1618; & umul; 1608; & umul; 1614; & umul; 1575; & umul; 1588; & umul; 1618; & umul; 1603; & umul; 1615; & umul; 1585; & umul; 1615; & umul; 1608; & umul; 1575; & umul; 1604; & umul; 1616; & umul; 1609; & umul; 1608; & umul; 1614; & umul; 1604; & umul; 1575; & umul; 1614;

& umul; 1578; & umul; 1614; & umul; 1603; & umul; 1618; & umul; 1601; & umul; 1615; & umul; 1585; & umul; 1615; & umul; 1608; & umul; 1606; & umul; 1616; & umul; "Bana şükredin, nank& umul;rl& umul; k etmeyin." (Bakara 152) Şükûr & umul; ger& umul; ekleştirmek ve nank& umul;rl& umul; ğ& umul; terk etmek, ancak Allah Teala'nın sevdiği ve sevmediği şeyleri bilmekle tamam olur. Zira şükûr & umul; anlamı, Allah Teala'nın nimetlerini O'na itaat yolunda kullanmak ve k& umul;fr& umul; anlamı da; ya bunu terk etmekle ya da Allah'ın sevmediği yollarda kullanmak ile nakzetmektir. Allah'ın sevdiği şeylerle sevmediği şeyleri ayırmak iki şeyle olur. Birincisi: Ayetlere ve haberlere dayalı işitmedir. İkincisi ise; ibret g& umul; z& umul;yle bakan kalptir. Bu ikincisi zordur. Bu sebeple bu daha azizdir. Allah Azze ve Celle rasullerini bu yolu insanlara kolaylaştırması i& umul; in g& umul;ndermiştir. Bunu bilmek, kulların fiilleri hakkındaki b& umul; t& umul; n şer'i h& umul; k& umul; mleri bilmeyi gerektirir.

B& umul; t& umul; n fiillerinde şer'i h& umul; k& umul; mleri bilmeyen kimsenin şükûr & umul; hakkıyla yerine getirmesi asla m& umul; mk& umul; n olmaz. İkincisi, yani ibret nazarıyla bakış, Allah Teala'nın b& umul; t& umul; n yarattıkları hakkındaki hikmeti idrak etmektir. Zira & umul; lemde yaratılan her şeyin bir hikmeti vardır. Hikmetin arkasında da maksat vardır. Bu maksat mahbubun kendisidir. Kim ki bir şey'i, yaratılış sebebinden başka bir yolda kullanırsa Allah Azze ve Celle'nin nimetine nank& umul;rl& umul; k etmiş olur. Bir şey'i Allah'a itaat dışında kullanan herkes b& umul; t& umul; n zorunlu sebepler hususunda Allah Teala'nın nimetine nank& umul;rl& umul; k etmiş olur. Zira isyanı & umul; ne almıştır. Bunun bir misali ş& umul;yledir: Mal & umul;zerinden faiz ile muamele yapan bir kimse nimete nank& umul;rl& umul; k etmiş ve zulmetmiş olur. Zira mal, zatı i& umul; in değil, başkaları i& umul; in yaratılmıştır. & umul; nk& umul; zatlarında bir garaz yoktur. Kendi maddelerinde ticaret yapılırsa, hikmetin aksine gaye ve maksat olarak ele alınmış

olurlar. Çnkü konulduğu şey'in dışında para beklemek zulümdür. Bütün varlıklarda Allah Teala'nın hikmetini anlayan kimse, elinden geldiği kadarıyla şükür vazifesini yerine getirir. Nitekim Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: َقَلِيلٌمِن.ْعِبَادِىَالشَّكُورُوَقَاكْثَرَهُمْشَاكِرِينَ "Onların çoklarını şükredenlerden bulmayacaksın!"(A'raf 17) Nimetlerden gaflete gelince, bunun sebepleri vardır. Bu sebeplerden birisi, insanların cehaletleri sebebiyle umuma ait olan ve kendilerini de selamete erdiren her şey'i nimetten saymamalarıdır. Bu yüzden umumi olup kendilerini de kapsayan nimetlere şükretmezler. Onlardan birisi bir belaya uğrasa veya kendisinden bir nimet alınsa bu nimet takdir edildiği zaman Allah Teala'ya şükreder. Bu tam bir cahilliktir.Zira onların şükrü, nimetin kendilerinden alınıp sonra iade edildiği bazı hallerden ibarettir. Nimet, bütün hallerde şükredilmeye layıktır.Mesela gözleri gören bir kimse bu nimete şükretmez. Ancak gözleri kör olduğu zaman, onun kıymetini anlar ve şayet gözü açılsa o zaman şükreder ve onu bir nimet olarak bilir. İnsanlar umumi nimetleri görmeyip ancak kendilerine öz olarak verilen mal nimetlerine azlık veya çokluk oranına göre şükreder oldular. Yani çok olursa şükreder, az olursa şikayet ederler de Allah'ın kendilerine verdiği umumi nimetleri unuturlar. Nitekim adamın birisi basiret sahiplerinden birine fakirliğinden şikayet etti ve üzüntüsünü belirtti. Bu zat ona: "On bin dirhemin olsa da gözün kör olsa ister misin?" "Hayır" " On bin dirhemin olsa da dilsiz olsan?" "Hayır" "On bin dirhemin olsa da elin ayağın kesik olsa?" "Hayır" " On bin dirhemin olsa da mecnun olsan ister misin?" "Hayır" "O halde bu kadar nimetleri sana veren Allah'dan utanmadan daha nasıl şikayet ediyorsun?" Kim olursa olsun, biraz düşünürse başkasında olmayan veya pek az kimsede bulunan birçok nimetleri Allah Azze ve Celle'nin öz olarak kendisine verdiğini görür. Allah'ın alemlere rahmet olarak gönderdiği, öncekilerin ve sonrakilerin efendisi ve peygamberlerin hatemi kıldığı,geçmiş gelecek günahlardan bağışladığı insan, Allah Teala'nın nimetlerine şükredebilmek için ayakları şişinceye kadar namaz kıladı. Aişe -Radiyallahu anha- dedi ki: قَامَرَسُولُاللّهِحَتَّىتَوَرَّمَتْقَدَمَاهُ.فَقِيلَلَهُ:

قَدْ غَفِرَ
لَكَ مَا
تَقَدَّمَ
مِنْ
ذَنْبِكَ
وَمَا
تَأخَّرَ؟
قَالَ: أفََ
أكُونُ
عَبْداً
شَكُوراً "Rasulullah -
sallallahu aleyhi ve sellem- namaz kıldığı zaman ayakları patlayacak derecede ayakta dururdu.
Aişe Radiyallahu anha: "Ey Allah'ın rasulü! Allah senin gelmiş-geçmiş
bütün günahlarını sana bağışladığı halde yine bunu mu yapıyorsun?" dedi.
Bunun üzerine o: "Ey Aişe! Şükreden bir kul olmayayım mı?"[\[2\]](#) buyurdu. Rasulullah -
sallallahu aleyhi ve sellem bu geçenleri bilmesine rağmen böyle yapıyorsa, bunu
bilmeyen, cehenneme müstahak olduğundan emin olmayan kimse nasıl olur? Hadis,
şükrün dil ile olduğu gibi amel ile de olacağını açıklamaktadır. Nitekim Allah
Azze ve Celle:
اِعْمَلُوا
اَلَ دَاوُدَ
شُكْرًا "Ey Dâvûd hanedanı, siz
de şükrederek çalışın"(Sebe 13) buyurmuştur. Yani üzerinizdeki din ve
dünya nimetlerine karşılık şükür olan bir amel işleyin demektir.Sanki namaz,
oruç ve bütün ibadetler bizatihi şükür gibidir. Kur'an'ın zahiri ve
sünnet şükrün yalnızca dil ile değil, bedenlerle yapılan amellerle de olması
gerektiğini göstermektedir. Fillerle şükür azalarla amel ederek, söz ile
şükür dil ile amel ederek olur. Kurtubi demiştir ki: "Peygamber -sallallahu aleyhi ve
sellem-'e ibadette ağırlık yüklenmesi hakkında soran, onun Allah'a sadece
günahlardan korkup, bağışlanma ve rahmet talebiyle ibadet ettiğini
zannetmiştir.Bağışlandığı bilinen kimsenin ise buna ihtiyacı yoktur.Burada onlara ibadet
için başka bir yön ifade edilmiştir ki bu da; bağışlanmaya ve nimete kavuşmaya
şükretmektir. Buna hak sahibi olduğu belli olmayan kimsenin ise daha fazla şükre
sarılması gerekir. Şükür, nimeti itiraf etmek ve hizmeti yerine getirmektir. Kim bunu
daha fazla yaparsa "şekur" diye isimlendirilir. Bundan dolayı Allah Subhanehu ve Teala:
وَقَلِيلٌ
مِنْ
عِبَادِىَ
الشَّكُورُ "Kullarımdan
şükreden azdır" buyurmuştur. "eş-Şekur" Allah'ın güzel isimlerinden birisidir.
Anlamı, kendisinin rızası için amel edenlerin çabalarını zayi etmez, bilakis kat kat
fazlasıyla karşılık verir demektir. Zira şüpheşiz Allah güzel amelde bulunanların ecrini
zayi etmez. لَئِنْ
شَكَرْتُمْ
لاَزِيدَنَّ
03;ُمْ "Eğer şükrederseniz, elbette size (nimetimi) artıracam
."(İbrahim 7) "Yani nimetlerime şükrederseniz, size fazlımı artırırım demektir.
Şükrün hakikati nimet verenin bu nimetini itiraf etmek ve bunu O'na itaat yolu dışında

kullanmamaktır. وَلَئِنْ
كَفَرْتُمْاِنَّ
عَذَابِى
لَشَدِيدٌ "Ve eğer
nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir!"(İbrahim
7) Eğer nimetlere nankörlük ederseniz, onları örtermeniz ve inkar ederseniz
şüphesiz azabım şiddetlidir.Böylece Allah bu nimetleri onlardan alır ve
nankörlükten dolayı onları cezalandırır. Şükredensiz ziyade vaad edildiği gibi,
nimete nankörlük eden ve inkar edenler de azap ile tehdit edilmiştir. Rasulullah -
sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:
 اَلطَّاعِم¡
5; الشَّاكِرُ
كَالصَّائِم
16; الصَّابِرِ "Yeyip
de şükreden, oruç tutarak sabreden mertebesindedir."[\[3\]](#) Diğer rivayet şu şekildedir:
الطَّاعُمِ
الشَّاكِرُ،
لَهُ مِثْلُ
أجْرِ
الصَّائِمِ
الصَّابِرِ. "Yeyip de
şükreden kişi, sabrederek oruç tutan ile aynı ecir alır."[\[4\]](#) İbn-i Battal şöyle
 demiştir: "Yeyip de Rabbinin nimetlerine şükreden kimseye, oruç tutarak sabreden
kimsenin sevabının aynısını vermesi Allah Teala'nın kullarına fazlındandır. Hadiste Allah Azze ve
Celle'ye yalnızca yiyeceklerden dolayı değil, bütün nimetlerinden dolayı
şükretmeye teşvik vardır." Rasulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:
أنَّ
النَّبىَّاىَّالنْ
َيَشْكُرُ
النَّاسَ َ
يَشْكُرُ
اللّهَ
تَعَالى "İnsanlara teşekkür etmeyen
kimse Allah'a da şükretmiş olmaz."[\[5\]](#) Zira bu kimse Allah'ın emrine itaat ederek, Allah'ın
nimetlerinin ulaşmasında vasıta olan insanlara teşekkür etmemiştir. Şükür ancak
itaat ile tamam olur. İtaat etmeyen kimse ise şükür eda etmiş olmaz. Nimetleri taat
yolunda sarf etmek gerekir. Aksi halde nankörlük olur. Nimetlerin aslı Allah'tandır.
İnsanlar ise vasıtalar ve sebeplerdir. Hakiki nimet verici Allah Teala'dır. Hamd O'nun içindir,
şükür O'nadır. Hamd, O'nun celalini, şükür ise nimetlerini ve fazlını haber
verektir. Lakin insanlara teşekkür etmeye izin verilmiştir. Zira bunda muhabbet ve
ülfet etkisi vardır. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur:
وَاَمَّا
بِنِعْمَةِ
رَبِّكَ
فَحَدِّثْ "Ve Rabbinin nimetini
minnet ve şükranla an."(Duha 11) Rasulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- de şöyle

buyurmuştur: "Allah'ın nimetini anlatmak şükür, bunun terki nankörlüktür." [6] Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: وَمَنْيَشْكُرْفَاِنَّمَايَشْكُرُلِنَفْسِهِوَمَنْكَفَرَفَاِنَّاللهَغَنِىٌّحَمِيدٌ "Şükreden ancak kendisi için şükretmiş olur. Nankörlük eden de bilsin ki, Allah hiçbir şeye muhtaç değildir, her türlü övgüye lâyıktır." (Lokman 12) Şükrün faydası ve sevabı yine şükreden kendisine döner. Zira Allah Teala şöyle buyurmuştur: وَمَنْعَمِلَصَالِحًافَلاَنْفُسِهِمْيَمْهَدُونَ "Kim de salih amel işlerse, onlar kendileri için rahat bir yer hazırlamış olurlar." (Rum 44) Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- de şöyle buyurmuştur: "Mü'minin işine şaşarım. Gerçekten onun bütün işleri hayırdır. Bu mü'minden başka hiçbir kimsede yoktur. Kendisine varlık isabet ederse şükreder, bu onun için hayr olur…" [7] Şüphesiz Allah Azze ve Celle'nin kullarına ihtiyacı yoktur. Bütün yeryüzü halkı tamamen küfretseler bu O'na zarar vermez. Muhakkak ki O kendisinden başka bir şeye muhtaç değildir. Allah'tan başka ilah yoktur. Ancak O'na kulluk ederiz. وَمَنْيُرِدْثَوَابَاْلاَخِرَةِنُؤْتِهِمِنْهَاوَسَنَجْزِىالشَّاكِرِينَ "Kim de ahiret sevabını isterse, ona da bundan veririz. Biz şükredenleri mükâfatlandıracağız." (Al-i İmran 145) [1] Gazali; İhyau Ulumi'd-Din (4/90-95, □□123-124) İbnu'l-Kayyim; Medaricu's-Salikin (1/242-244) Kurtubi; el-Cami □□Li Ahkami'l-Kur'an (1/270-271, 9/225, 583, 14/177) el-Askalani; □□Fethu'l-Bari (3/15) İbn Kesir; Tefsiru'l-Kur'ani'l-Azim (2/543, 3/453) □□Munavi; Feyzul Kadir (6/224) [2] Müslim; Kitabu Sıfati'l-Kiyame. [3] Sahihu Süneni't-Tirmizi (2021) [4] Sahihu'l-Cami (3943) [5] Sahihu Süneni't-Tirmizi (1592) [6] Müslim; Kitabu'z-Zühd. [7] Müslim; Kitabu'z-Zühd.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)